Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Olomoucký kraj zůstal osmým nejrozlehlejším ze 14 krajů České republiky. K 31. 12. 2025 se rozkládal na ploše 5 272 km² a tvořil 6,7 % z rozlohy státu.

- Olomoucký kraj se člení na 5 okresů, 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (SO POÚ). Na konci roku 2025 byl vymezen katastrálním územím 401 samosprávných obcí a 1 vojenským újezdem. V kraji mělo sídlo 31 měst a 12 městysů.

- K 31. 12. 2025 mělo v Olomouckém kraji registrovaný pobyt 631 480 obyvatel. Jejich počet se od roku 2009 dlouhodobě snižoval s výjimkou let 2022 a 2023, kdy zejména v důsledku války na Ukrajině došlo ke krátkodobému populačnímu růstu. Mezi 14 kraji zůstal Olomoucký kraj sedmý nejlidnatější.

- Třetina obyvatel Olomouckého kraje bydlela na konci roku 2025 ve čtyřech jeho největších městech, tj. v Olomouci (105 297 obyvatel), Prostějově (43 236 osob), Přerově (40 492 osob) a Šumperku (24 444 osob). Krajské město Olomouc bylo šestým nejlidnatějším městem v České republice.

- Mezi přetrvávající jevy v pohybu obyvatelstva patří vylidňování periférií a měst. Od roku 2001 klesl počet obyvatel ve všech městech Olomouckého kraje s více než 10 tis. obyvateli s výjimkou Olomouce.

- Přirozený úbytek obyvatel se v závěru sledovaného období dále prohloubil. V roce 2024 ubylo přirozenou měnou 2 024 obyvatel a v roce 2025 již 2 346 obyvatel, což představovalo nejvyšší přirozený úbytek od vzniku Olomouckého kraje. Zatímco v letech 2020 a 2021 souvisely vysoké úbytky zejména se zvýšenou úmrtností během pandemie, v dalších letech byla jejich hlavní příčinou výrazně klesající porodnost.

- Sedm let v řadě převýšil v kraji počet přistěhovalých nad počtem vystěhovalých. Zcela mimořádný migrační přírůstek 10 368 osob zaznamenal kraj v roce 2022. V roce 2025 dosáhlo kladné saldo stěhování 2 326 osob a téměř beze zbytku vyrovnalo rekordní přirozený úbytek. Celkový počet obyvatel se proto meziročně snížil pouze o 20 osob.

- Hrubá míra porodnosti se v roce 2025 snížila na 7,3 ‰ a byla nejnižší od vzniku kraje. Přesto byla čtvrtá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Úhrnná plodnost klesla na 1,379 dítěte na ženu, zůstala však nad celostátním průměrem (1,282) a mezi kraji byla druhá nejvyšší po Kraji Vysočina.

- Hrubá míra úmrtnosti se po mimořádně vysokých hodnotách z pandemických let 2020 a 2021 vrátila do svého obvyklého pásma. V roce 2025 byla čtvrtá nejvyšší mezi kraji a již sedmnáctým rokem v řadě převyšovala republikový průměr.

- Počet živě narozených dětí se v roce 2025 snížil na historicky nejnižších 4 576. Z tohoto počtu bylo 2 393 chlapců a 2 183 dívek. Jako první v pořadí se narodilo 44,4 % dětí a průměrný věk prvorodiček činil 29,1 roku. Podíl dětí narozených mimo manželství se snížil na 47,3 % a byl nejnižší za posledních 12 let.

- V průběhu roku 2025 zemřelo v Olomouckém kraji 6 922 osob, nejméně za posledních šest let. Nejčastější příčinou úmrtí zůstaly nemoci oběhové soustavy (38,6 % všech zemřelých), následované novotvary (24,4 %). Na onemocnění covid-19 zemřelo 27 osob, zatímco v roce 2021 jich bylo 1 473.

- Naděje dožití se po odeznění pandemie opět prodlužovala. Ve dvouletém období 2024–2025 činila u mužů při narození 76,8 roku a u žen 83,0 roku. Rozdíl mezi ženami a muži dosáhl 6,2 roku a byl třetí nejvyšší mezi kraji.

- V roce 2025 bylo v Olomouckém kraji uzavřeno 2 428 sňatků. Jejich počet byl po historickém minimu z roku 2024 druhý nejnižší od vzniku kraje. Průměrný věk při prvním sňatku činil 34,1 roku u ženichů a 31,4 roku u nevěst.

- V roce 2025 bylo rozvedeno 1 217 manželství. Na 1 000 obyvatel připadalo 1,9 rozvodu, stejně jako v celé České republice. Manželství s nezletilými dětmi představovala 58,3 % všech rozvodů a více než čtvrtina rozvedených manželství trvala alespoň 20 let.

- V letech 2022–2025 se do Olomouckého kraje přistěhovalo celkem 42,6 tis. osob, z toho více než polovina z ciziny. V roce 2025 se do kraje přistěhovalo 9 646 osob, což byla druhá nejvyšší hodnota v jeho historii.

- Počet vystěhovalých se v závěru sledovaného období výrazně zvýšil. V roce 2024 se z kraje vystěhovalo rekordních 8 263 osob a v roce 2025 celkem 7 320 osob, což byla druhá nejvyšší hodnota od vzniku kraje.

- Vnitrokrajské stěhování bylo v roce 2025 nejvyšší od vzniku kraje. Obec svého bydliště změnilo v rámci Olomouckého kraje 11 242 osob.

- Populace Olomouckého kraje dále stárla. Na konci roku 2025 žilo v kraji 93,7 tis. dětí ve věku 0–14 let, 397,3 tis. osob ve věku 15–64 let a 140,5 tis. seniorů ve věku 65 a více let. Proti roku 2001 vzrostl počet seniorů o 60,6 %. Průměrný věk obyvatel kraje se zvýšil na 44,1 roku a populace Olomouckého kraje byla pátá nejstarší mezi kraji.

- Na 100 dětí ve věku 0–14 let připadalo v roce 2025 v Olomouckém kraji 150 seniorů. Index stáří byl pátý nejvyšší mezi kraji. V okrese Jeseník dosáhl hodnoty 187,2 a byl nejvyšší mezi všemi okresy České republiky.

- Index ekonomické závislosti se na konci roku 2025 v Olomouckém kraji zvýšil na 74,8 a převýšil republikový průměr 71,7. Nejvyšší hodnotu v kraji zaznamenal okres Šumperk (77,4), nejnižší okres Olomouc (73,7).

- Na konci roku 2025 mělo v Olomouckém kraji registrovaný pobyt 29 403 cizinců. Jejich počet byl více než dvojnásobný proti roku 2021 a 57,9 % z nich tvořili občané Ukrajiny. Podíl cizinců na populaci kraje se zvýšil na 4,7 %, přesto byl druhý nejnižší v mezikrajském srovnání.

Sociální vývoj

- Míra ekonomické aktivity mužů starších 15 let v Olomouckém kraji činila 66,7 % a žen 54,8 %, což bylo méně než průměr za republiku (67,3 % resp. 55,1 % v roce 2025). Z obyvatel starších 15 let tvořilo pracovní sílu kraje 314,6 tis. osob a ekonomicky neaktivních, zahrnujících důchodce, žáky a studenty a osoby pečujících o rodinu, bylo zjištěno 205,4 tis.

- Roční obecná míra nezaměstnanosti kraje bývala vyšší než republiková průměrná hodnota, v současnosti v roce 2025 byla dokonce nižší a činila 2,5 %.

- Za posledních 25 let se výrazně změnila vzdělanostní struktura obyvatel kraje. Ještě v roce 2001 měla čtvrtina obyvatel kraje jen základní vzdělání, v roce 2025 to bylo jen 14,1 % obyvatel starších 15 let. Vysokoškolsky vzdělaných bylo evidováno 18,4 % populace oproti 8,0 % při vzniku kraje.

- Podle údajů Úřadu práce ČR dosáhl k 31. 12. 2025 podíl nezaměstnaných osob v Olomouckém kraji 5,1 %. Jednalo se o nejvyšší prosincovou hodnotu od roku 2017. Celkem bylo evidováno k 31. 12. 2025 v Olomouckém kraji 21,0 tis. uchazečů o zaměstnání.

- Čistý disponibilní důchod domácností Olomouckého kraje na 1 obyvatele byl na úrovni 89,2 % hodnoty za ČR.

- Podle předběžných výsledků podnikového výkaznictví dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda v podnicích Olomouckého kraje v roce 2025 hodnoty 43 381 Kč (na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství). Ve srovnání výsledků 14 krajů byla mzda v kraji třetí nejnižší po Karlovarském a Zlínském kraji.

- Na veřejných a soukromých vysokých školách v České republice studovalo na konci roku 2025 celkem 16,6 tis. studentů, kteří měli trvalé bydliště v Olomouckém kraji.

- Počet obyvatel kraje na 1 lékaře v roce 2024 činil 186 a po hodnotě v Praze (121 obyv. na 1 lékaře) byl druhý nejnižší.

- Výdaje na dávky státní sociální podpory v Olomouckém kraji dosáhly 5,6 % z celkové částky vydané v ČR. Na 1 000 seniorů z Olomouckého kraje připadlo 18,2 lůžek v domovech pro seniory, což bylo více než republikový průměr (15,4 lůžek na 1 000 obyvatel ve věku 65 let a více). V kraji bydlelo 5,9 % držitelů průkazů se zdravotním postižením (20,7 tis.) z jejich celkového počtu v ČR.

- Podle údajů České správy sociálního zabezpečení pobírala v Olomouckém kraji v prosinci roku 2025 některý z důchodů více než čtvrtina populace (175,7 tis. osob), z toho 83,2 % (146,1 tis. osob) pobíralo starobní důchod. Podíl příjemců předčasných starobních důchodů se mezi okresy kraje pohyboval od 46,1 % v okrese Jeseník po 32,5 % v okrese Olomouc.

- Průměrná výše plného starobního důchodu vyplacená sólo, dosáhla v kraji 20 671 Kč v prosinci roku 2025. Každoročně docházelo k jejímu zvyšování, nicméně to bylo méně než republikový průměr (21 175 Kč).

- Podle údajů Policejního prezidia České republiky bylo v Olomouckém kraji během roku 2025 spácháno 9 389 registrovaných trestných činů. Jednalo se o nejvyšší hodnotu za posledních 6 let. V přepočtu na 1 000 obyvatel kraje bylo spácháno 14,9 trestných skutků, což bylo méně než údaj za republiku (15,6 trestných činů na 1 000 obyvatel).

- V kraji bylo 6,5 % dopravních nehod z jejich celkového počtu nahlášených Policii ČR a na celkovém počtu požárů se kraj podílel 4,9 %.

Ekonomický vývoj

- Na celkové hodnotě hrubého domácího produktu České republiky se Olomoucký kraj v roce 2024 podílel 4,7 %. Při přepočtu na 1 obyvatele kraje bylo dosaženo úrovně 599,8 tis. Kč. Jednalo se o 6. nejnižší hodnotu v mezikrajském srovnání.

- Výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v Olomouckém kraji dosáhly v roce 2024 hodnoty 6 340,4 mil. Kč a byly nejvyšší v historii kraje. Tvořily 4,3 % z celkových výdajů na VaV v Česku.

- Zemědělské podniky z kraje obhospodařovaly 6,9 % zemědělské půdy v republice. Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy byla v kraji 8. nejvyšší. V roce 2025 bylo v zemědělských podnicích se sídlem v Olomouckém kraji dosaženo rekordní úrody obilovin na zrno. Výroba mléka v kraji tvořila 6,8 % z celkové produkce mléka v České republice a na celkové produkci jatečného skotu v republice se krajský výsledek podílel 5,8 %.

- Na celkové hodnotě tržeb průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci v celé republice se krajské firmy podílely 3,6 %. V roce 2025 byla data zjišťována v kraji pouze od 136 firem se 100 a více zaměstnanci, což bylo nejméně od roku 2000.

- Zatímco se v kraji vyrobilo jen 1,8 % elektřiny z celkové výroby, spotřebováno bylo 5,5 % celkové spotřeby elektřiny v republice v roce 2025. Odběratelé z kraje v roce 2025 spotřebovali 6,4 % zemního plynu z celkové spotřeby za republiku.

- Stavební práce provedené podle dodavatelských smluv na území Olomouckého kraje dosáhly v roce 2025 hodnoty 24 362 mil. Kč. Pokud pro srovnání přepočteme stavení práce „S“ v kraji na 1 obyvatele, částkou 38,7 tis. Kč se kraj řadil na 7. místo, nicméně bylo to méně než republikový průměr (43,8 tis. Kč/obyv.).

- Od roku 2022 klesal počet dokončených bytů, v roce 2025 bylo dokončeno 1 746 bytů. Po přepočtu na 1 000 obyvatel připadlo 2,8 dokončených bytů, což bylo méně než průměr za republiku (3,1 bytů na 1 000 obyvatel).

- V kraji se v roce 2025 ubytovalo 3,5 % z celkového počtu hostů v HUZ České republiky, přičemž podíl zahraničních hostů v kraji tvořil pouze 1,4 % z celkového počtu nerezidentů.

Životní prostředí

- Zemědělská půda tvořila na konci roku 2025 celkem 52,3 % rozlohy Olomouckého kraje. Její výměra se dlouhodobě snižovala, především v důsledku úbytku orné půdy. Od konce roku 2019 ubylo v kraji 2,7 tis. ha orné půdy.

- Koeficient ekologické stability dosáhl v Olomouckém kraji hodnoty 1,032. Nejvyšší hodnoty vykázaly správní obvody ORP Šumperk a Jeseník, naopak nejnižší Přerov, Prostějov a Uničov. Rozdíly odrážely zejména odlišné zastoupení lesů, trvalých travních porostů a intenzivně využívané orné půdy.

- K 31. 12. 2025 bylo na území Olomouckého kraje evidováno 165 zvláště chráněných území o rozloze 59,5 tis. ha. Soustavu Natura 2000 tvořily 4 ptačí oblasti a 72 evropsky významných lokalit.

- Ekologické zemědělství se v kraji dlouhodobě rozšiřovalo. V roce 2025 bylo v ekologickém režimu obhospodařováno 41,3 tis. ha půdy a dalších 2,3 tis. ha se nacházelo v přechodném období. Celková výměra obou kategorií se proti roku 2011 zvýšila o 21,4 %.

- Vodou z veřejných vodovodů bylo v roce 2025 zásobováno 96,2 % obyvatel Olomouckého kraje. Specifické množství vody fakturované domácnostem činilo 87,9 litru na osobu a den a zůstalo pod republikovým průměrem.

- V domech napojených na kanalizaci žilo 93,8 % obyvatel kraje a na kanalizaci s čistírnou odpadních vod bylo připojeno 91,2 % obyvatel. V kraji fungovalo 244 čistíren odpadních vod a podíl čištěných odpadních vod dosáhl 98,6 %.

- Vývoj emisí základních znečišťujících látek byl převážně příznivý. Mezi roky 2023 a 2024 se snížily emise všech čtyř sledovaných základních znečišťujících látek. Emise oxidu siřičitého klesly od roku 2021 téměř o třetinu.

- V roce 2024 bylo v Olomouckém kraji vyprodukováno 2,0 mil. tun odpadů. V přepočtu na obyvatele připadalo 3 163 kg odpadů, což byla čtvrtá nejnižší hodnota mezi kraji. Produkce komunálních odpadů však naopak dosáhla 596 kg na obyvatele a byla druhá nejvyšší v mezikrajském srovnání.

- Subjekty se sídlem v Olomouckém kraji vynaložily v roce 2025 na ochranu životního prostředí celkem 6,3 mld. Kč. Neinvestiční náklady činily 4,6 mld. Kč a byly nejvyšší od roku 2003. Více než polovinu z nich tvořily náklady na nakládání s odpady.

- Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora dosáhly v roce 2025 celkem 1,7 mld. Kč a byly nejvyšší od roku 2016. Podle místa realizace bylo na území Olomouckého kraje investováno 2,0 mld. Kč, což byla druhá nejvyšší částka od vzniku kraje.